

**List otwarty do Prezesa Rady Ministrów Pana Donalda Tuska
w sprawie finalizacji Planu Społeczno-Klimatycznego oraz
przedstawienia planu wydatkowania przychodów z ETS2**

Szanowny Panie Premierze,

zwracamy się do Pana w związku ze zbliżającym się wdrożeniem systemu ETS2 oraz opóźnieniami w pracach nad polskim Planem Społeczno-Klimatycznym (PSK). Apelujemy o pilne przyjęcie PSK oraz przedstawienie zasad wydatkowania przychodów z ETS2.

Pełne wejście w życie nowego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w sektorze budynków i transportu drogowego (tzw. ETS2) planowane jest za mniej niż dwa lata. Oznacza to wyższe koszty ogrzewania i transportu dla gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw wykorzystujących paliwa kopalne. Jednocześnie **wpływy z ETS2 będą stanowić znaczące przychody dla polskiego budżetu państwa.**

Od bieżącego roku dla państw członkowskich UE dostępny jest Społeczny Fundusz Klimatyczny (SFK). Polska może otrzymać największą w UE pulę środków z SFK – nawet 48 miliardów złotych. Warunkiem ich uruchomienia jest przyjęcie i przekazanie do Komisji Europejskiej Planu Społeczno-Klimatycznego, który przedstawi odpowiedź na problem ubóstwa energetycznego i transportowego, a także będzie chronić obywateli najbardziej narażonych na wzrost kosztów związanych z ETS2.

Jak wskazuje raport Instytutu Reform¹, **w latach 2026-2032 łączna pula środków z ETS2 i SFK do wykorzystania przez polski rząd może przekroczyć 120 miliardów złotych. Te pieniądze** powinny wrócić do obywateli w formie inwestycji w kompleksową modernizację budynków i zwiększenie dostępności transportu. Potrzebne jest także wsparcie finansowe dla najwrażliwszych na zmiany obywateli. Te wydatki przełożą się na poprawę jakości życia i uniezależnienie się od wzrostów cen importowanych paliw.

Potrzeba tych inwestycji jest pilna. Wyhamowanie programu „Czyste Powietrze” oraz utrzymujące się problemy z jakością powietrza pokazują, że skala wyzwań w Polsce jest ogromna². Modernizacja energetyczna budynków³ i wydatki na

¹ Raport „Sprawiedliwa i ambitna modernizacja Polski. Jak efektywnie wydać miliardy z ETS2?” dostępny jest [tutaj](#).

² Więcej informacji o kryzysie pisze Polski Alarm Smogowy [tutaj](#).

³ O korzyściach z modernizacji energetycznej budynków Fala Renowacji i Instytut Reform piszą w raporcie dostępnym [tutaj](#).

transport publiczny są inwestycją w niższe koszty życia, czyste powietrze, gospodarkę i bezpieczeństwo energetyczne.

Efektywne wykorzystanie wpływów z ETS2 wymaga przejrzystego planu wydatkowania wpływów z ETS2. Doświadczenia związane z zarządzaniem środkami z EU ETS – wskazane przez Najwyższą Izbę Kontroli⁴ – pokazują, że brak wyraźnego przypisania środków do konkretnych działań prowadzi do ich rozproszenia w budżecie. Dlatego rekomendujemy powrót do dyskusji o wdrożeniu Funduszu Transformacji Energetycznej, który byłby zasilany przychodami z EU ETS i ETS2.

Ponadto rząd musi zaplanować narzędzia wykorzystujące dodatkowe unijne pieniądze ze Społecznego Funduszu Klimatycznego (SFK) w ramach Planu Społeczno-Klimatycznego. Od początku bieżącego roku moglibyśmy korzystać z SFK⁵. Czas, który mógłby zostać przeznaczony na inwestycje osłaniające obywateli przez dodatkowymi opłatami związanymi z ETS2, ucieka.

Doceniamy dotychczasowy, włączający proces tworzenia Planu Społeczno-Klimatycznego przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej w formacie grupy roboczej. Jednocześnie od kilku miesięcy brakuje informacji o dalszych losach projektu PSK, a jego wersja po konsultacjach nadal nie została opublikowana.

W związku z powyższym apelujemy o:

- **Pilne zakończenie prac nad Planem Społeczno-Klimatycznym i jego przyjęcie.**
- **Przedstawienie jasnych zasad wydatkowania przychodów z ETS2 spoza puli SFK.**
- **Zagwarantowanie, że pieniądze płynące do polskiego budżetu z SFK i ETS2 staną się impulsem modernizacyjnym dla polskiej gospodarki oraz będą przeznaczone na zmniejszenie ubóstwa energetycznego i transportowego.**

Przejrzystość i przewidywalność w zarządzaniu środkami z ETS2 i SFK będzie istotna dla budowy społecznego zaufania do zachodzących zmian. Obywatele muszą mieć pewność, że ich pieniądze zostaną wydane rozsądnie. Mądrze skonstruowany i wypracowany w ramach dialogu plan wydatków zwiększy też odporność kraju na kryzysy polityczne i szoki makroekonomiczne. Może stać się

⁴ NIK (2024), [*Informacja o wynikach kontroli. Gospodarowanie środkami uzyskanymi ze sprzedaży uprawnień do emisji w drodze aukcji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.*](#)

⁵ Pieniądze z SFK są dostępne pod warunkiem przygotowania Planu Społeczno-Klimatycznego i jego zaakceptowania przez Komisję Europejską. Szwedzki PSK został zaakceptowany i według [*komunikatu KE*](#) już w pierwszej połowie bieżącego roku Szwecja może składać wniosek o pierwszą transzę.

narzędziem do przełamania wieloletniej bezradności państwa wobec problemów związanych z ogrzewaniem domów i dostępem do usług transportu publicznego.

Jako przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk eksperckich deklarujemy gotowość współpracy z rządem i administracją publiczną w wypracowaniu skutecznych i trwałych rozwiązań.

Otrzymuje:

Pan Donald Tusk, Prezes Rady Ministrów

Do wiadomości:

Pan Andrzej Domański, Minister Finansów i Gospodarki

Pani Paulina Hennig-Kloska, Minister Klimatu i Środowiska

Pani Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Podpisani:

- Clean Cities Campaign Polska
- ClientEarth
- Fala Renowacji
- Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego (FOSa)
- Fundacja Greenpeace Polska
- Fundacja Mission Possible
- Fundacja na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii (FEWE)
- Instytut Reform
- Instytut na rzecz Ekorozwoju
- IZG (Instytut Zrównoważonej Gospodarki)
- Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
- Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN Polska)
- T&E Polska
- The Climate Reality Project
- Towarzystwo dla Natury i Człowieka
- WRZOS (Wspólnota Robocza Związków Organizacji Społecznych)
- WWF Polska
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

